

FRANCESC DE BORJA MOLL: EL PODER ENERGÈTIC DE L'IDIOMA

L'afecció de Francesc de B. Moll pels materials literaris de tradició oral --rondalles i corrandes, vells romanços, cançons de festa, refranys i facècies...-- no ens ha de sorprendre, si tenim en compte una de les característiques que defineixen la seva personalitat científica.

Cal no oblidar que Moll no es tanca entre llibres de consulta i papers vells a elaborar la pròpia teorització lingüística, ans el contrari: parteix del treball de camp, de la recerca de les paraules pels pobles i les terres en què la llengua conté l'energia adquirida al llarg dels segles, l'expressivitat, el potencial energètic de l'idioma, que es fa evident de forma especial en la literatura que hem convingut a denominar tradicional.

La recerca escrupulosa i obstinada de les paraules, d'un a l'altre cap del domini lingüístic, era una de les tasques que Moll heretà de Mn. Alcover. Les «eixides filològiques» del canonge manacorí eren una investigació de camp que m'atreveria a qualificar de modèlica. Sovint Moll, en redactar un article del *Diccionari*, acudeix a l'autoritat de la literatura tradicional --una cançó, un refrany, el fragment d'un romanç, etc.-- a l'hora de constatar un significat i donar-ne crèdit. Però cal afegir que no li serveix qualsevol cançó ni qualsevol refrany, sinó que tria aquelles formes literàries de més qualitat, determinada, la seva selecció, pel bon gust, per una exquisida sensibilitat.

Hem d'esmentar especialment l'edició que Francesc de B. Moll féu del *Cançoner Popular de Mallorca*, del pare Rafel Ginard, a la col·lecció «Els treballs i els dies», pel qual va escriure quatre pròlegs, un per cada un dels toms, que constitueixen un documentat estudi del nostre cançoner.

M'agradaria deixar constància, si m'és permès, de la satisfacció que Moll evidencià quan vaig portar-li per a la publicació l'aplec de cançons eròtiques, que vaig reunir sota el títol: *Sexe i cultura a Mallorca: el cançoner*. Potser va veure en aquell aplec la possibilitat d'esmenar una vella injustícia: la marginació a què havien estat sotmesos els materials literaris tradicionals de caire eròtic, perquè la recerca, per altra part encomiable,

havia estat en mans de capellans i frares que sovint porgaven, el garbell massa fi, els materials que havien recaptat.

No cal oblidar el pròleg que escriví per a la segona edició de les *Rondaies de Menorca* d'Andreu Ferrer, ni la seva gran tasca de difusió de les *Rondaies Mallorquines* que havia arreplegat i recontat de bell nou Mn. Alcover. Moll es va preocupar de completar-ne l'edició, fins a vint-i-quatre toms, de fer-ne tiratges assequibles a un públic nombrós --per a molts de mallorquins, les *Rondaies* de Mn. Alcover editades per Moll varen ésser durant anys la primera i única lectura en la llengua del país--, d'il·lustrar-les: entre els diversos il·lustradors de les *Rondaies*, Moll destaca pel dinamisme que confereix als seus dibuixos. Moll il·lustra l'acció i la subratlla de forma sorprenent, sense apartar-se del realisme grotesc --la hiperbolització i l'exageració al ser-

vei de la comicitat popular-- que caracteritza l'estil de les rondalles de Mn. Alcover. A la il·lustració, cal afegir la divulgació radiofònica. Durant anys, Moll, assistit per un petit quadre d'actors, contà rondalles a través de la ràdio. La seva veu era la d'un vell narrador, capaç d'estimular per la paraula oral la imaginació dels oients, d'incitar-los a viatjar a través dels paisatges de la ment, pels boscos misteriosos de la paraula.

En una ocasió vaig presenciar una resposta de F. de B. Moll que en va sorprendre i que m'agradaria de retreure pel que té de reveladora del seu caràcter. Això era al santuari de Lluc, fa alguns anys, potser en fa quinze. No podria precisar si era durant un acte organitzat pel «Congrés de Cultura Catalana». Era durant un recital de cançons del camp en el qual participava madò Antònia Buades, de sa Pobla. Ella cantava. De sobte, Francesc de B. Moll es va treure una llibreta de la butxaca i prengué algunes notes, la qual cosa no passà desapercebuda a la cantant. En haver acabat, s'acostà cap a ell i li va dir: "Què ha apuntat? Que he fet res malament?" Moll va somriure. Li va respondre: «He apuntat algunes coses que no sabia, que vós m'heu ensenyat».

Gabriel JANER MANILA

VIAJES CAMPINS, S.A. G.A.T. 1 952

C. SAN MIGUEL, 59
Tel.: 72 09 32 - 72 25 16 Fax: 71 35 45
07002 PALMA DE MALLORCA

- Billetes de avión, barco i tren.
- Reservas de hotel y apartamentos.
- Alquiler de coches, excursiones.
- Grupos, grandes viajes, forfaits.

ANDRÉS CAMPINS FRAU

SOLAMENTE EN
OLMOS 44

FOTOCOPIAS EN COLOR

Cantidad de
FOTOCOPIAS
EN COLOR
de cada original
1 o 2.
3 o 4.
de 5 a 9.
de 10 a 24
25 o más

PRECIOS

TAMAÑO	TAMAÑO
DIN A 4	DIN A 3
250 Ptas.*	300 Ptas.*
200 Ptas.*	250 Ptas.*
150 Ptas.	200 Ptas.
125 Ptas.	175 Ptas.
100 Ptas.	150 Ptas.

*Para muchas copias, consultar precio
Con estos precios no está incluido el IVA
Para ampliaciones y reducciones y tratamiento de color, consultar precio.

Central Copisteria

EDITORIAL LA MURALLA, S.A.

EXPERTOS EN MATERIAL
AUDIOVISUAL
PARA
EGB/BUP/COU/FP
Y UNIVERSIDAD
MEDALLA AL MÉRITO EDUCATIVO
(UNESCO) 1989

Tel.: 24 42 40
Distribuidor para Baleares